

CARTEA I

COMPETENȚA INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI

Titlul I. Competența după materie

Art. 1. Judecătoriile judecă:

1. în primă instanță, toate procesele și cererile, în afară de cele date prin lege în competența altor instanțe;
2. plângerile împotriva hotărârilor autorităților administrației publice cu activitate jurisdicțională și ale altor organe cu astfel de activitate, în cazurile prevăzute de lege;
3. în orice alte materii date prin lege în competența lor.

I. Comentarii

1. Considerații generale. În conformitate cu art. 126 alin. (1) din Constituția României ¹⁾, justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești, stabilite de lege.

Potrivit art. 2 alin. (2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată ²⁾, justiția se realizează prin următoarele instanțe de judecată:

- Înalta Curte de Casație și Justiție;
- curți de apel;
- tribunale;
- tribunale specializate;
- instanțe militare;
- judecătorii.

În art. 3 din evocatul act normativ, se stipulează textual: „Competența organelor judiciare și procedura judiciară sunt stabilite de lege”.

Prin urmare, în absența unor norme speciale derogatorii care să atribuie competența de soluționare în favoarea unor jurisdicții speciale ³⁾, judecarea proceselor și cererilor aparține instanțelor judecătorești, care înfăptuiesc ceea ce s-a numit „o jurisdicție de drept comun” ⁴⁾.

¹⁾ Republicată în M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003.

²⁾ M. Of. nr. 827 din 13 septembrie 2005.

³⁾ Spre exemplu, jurisdicțiile administrativ-disciplinare pentru cadrele militare (art. 35 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare), jurisdicțiile disciplinare pentru avocați (Legea nr. 51/1995, republicată), jurisdicțiile administrativ-disciplinare pentru notari (art. 40 din Legea nr. 36/1995), jurisdicțiile administrativ-disciplinare pentru funcționarii publici (art. 78 din Legea nr. 188/1999, republicată), organele administrative fiscale prevăzute de Codul de procedură fiscală și procedura administrativă jurisdicțională fiscală.

⁴⁾ I. Deleanu, *Tratat ...*, 2007, vol. I, p. 452.

2. Competență generală privind judecata în primă instanță. Regula. Printr-o normă imperativă, art. 1 pct. 1 C. proc. civ., se conferă judecătorilor **plenitudinea de competență** pentru judecata în primă instanță, înțelegând prin aceasta că tribunalele sau curțile de apel, și nu judecătoria, au competența soluționării unei cereri în primă instanță numai atunci când se stipulează în acest sens, expres și limitativ, prin dispoziții ale Codului de procedură civilă ori ale unor legi speciale.

3. Competența privind judecata în ultimă instanță. Judecătoriile judecă și în ultimă instanță (art. 1 pct. 2), pronunțând **hotărâri definitive**, susceptibile de a fi atacate numai cu recurs [art. 282¹ alin. (2) coroborat cu art. 299 alin. (1)], atunci când sunt investite cu soluționarea **plângerilor** împotriva hotărârilor autorităților administrației publice cu activitate jurisdicțională și ale altor organe cu astfel de activitate, în cazurile reglementate de lege.

În literatura juridică de specialitate ¹⁾, s-a precizat că **termenul de „plângere” și termenul de „hotărâre”** au fost utilizați, aici, de legiuitor în sens generic, semnificând **orice cale de atac** împotriva **oricărei decizii** prin care se tranșează un litigiu de către **alte organe de jurisdicție** decât instanțele judecătorești.

Fiind o competență specială, ea trebuie să rezulte expres din cuprinsul legilor speciale.

Exemplificativ, menționăm în acest context următoarele:

a) plângerile formulate **în contra hotărârilor comisiilor județene de fond funciar** [art. 53 alin. (2) din Legea nr. 18/1991, republicată ²⁾ și art. 12 alin. (6) din Legea nr. 1/2000 ³⁾];

b) plângerile **împotriva încheierii de respingere a cererii de înscriere în cartea funciară** [art. 50 alin. (2) din Legea nr. 7/1996 a cadastrului și a publicității imobiliare, republicată ⁴⁾];

c) plângerea **împotriva procesului-verbal încheiat în condițiile Legii nr. 346/2002** privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale ⁵⁾ [art. 126 alin. (2)];

d) plângerea **împotriva refuzului de a înscrie în carnetul de muncă** unele date rezultând din acte sau de a efectua rectificările unor înscrieri, plângerea **împotriva rectificărilor din oficiu a înscrierilor efectuate**, precum și cea **împotriva refuzului**

¹⁾ I. Deleanu, *Tratat ...*, 2007, vol. I, p. 476.

²⁾ M. Of. nr. 1 din 5 ianuarie 1998. Conform art. 53 alin. (2) din Legea nr. 18/1991, republicată: „*Împotriva hotărârii comisiei județene se poate face plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, în termen de 30 de zile de la comunicare*”.

³⁾ M. Of. nr. 8 din 12 ianuarie 2000. Potrivit art. 12 alin. (6) din Legea nr. 1/2000: „*Împotriva hotărârii comisiei județene se poate face plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, în termen de 30 de zile de la comunicare*”.

⁴⁾ M. Of. nr. 201 din 3 martie 2006. Textul menționat are următorul conținut: „*Încheierea de înscriere sau de respingere poate fi atacată cu plângere, în termen de 15 zile de la comunicare, la biroul teritorial. Plângerea împotriva încheierii se depune la biroul teritorial și se va înscrie din oficiu în cartea funciară. Oficiul teritorial este obligat să înainteze plângerea judecătoriei în a cărei rază de competență teritorială se află imobilul, însoțită de dosarul încheierii și copia cărții funciare*”.

⁵⁾ M. Of. nr. 454 din 27 iunie 2002. Articolul 126 alin. (2) are următorul conținut: „*Împotriva procesului-verbal se poate face plângere, în termen de 15 zile de la comunicare, la instanța judecătorească în a cărei rază teritorială a fost săvârșită contravenția*”.

de eliberare a carnetului de muncă la încetarea activității [art. 8 alin. (1) și (2) din Decretul nr. 92/1976 privind carnetul de muncă ¹⁾];

e) plângerea **împotriva procesului-verbal de constatare a contravențiilor** [art. 118 alin. (1) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată ²⁾, astfel cum a fost modificat prin O.U.G. nr. 69/2007 ³⁾];

f) plângerea **împotriva hotărârii de acordare a protecției subsidiare sau de respingere a cererii de azil** [art. 64 alin. (1) raportat la art. 55 alin. (1) și art. 53 alin. (1) lit. b) și c) din Legea nr. 122/2006 privind azilul în România ⁴⁾];

g) plângerea **împotriva hotărârii Comisiei teritoriale de disciplină** prin care s-a aplicat membrilor Ordinului Geodezilor din România una din următoarele sancțiuni disciplinare: avertismentul, votul de blam, suspendarea pe o perioadă de 6-12 luni a dreptului de semnătură; suspendarea pe o perioadă de 12 luni a calității de membru al Ordinului; retragerea dreptului de semnătură [art. 35 alin. (7) din Legea nr. 16/2007 privind organizarea și exercitarea profesiei de geodez ⁵⁾];

h) plângerea **împotriva procesului-verbal de constatare și stabilire a penalităților** [art. 6 alin. (7) din Anexa 3 la Legea nr. 400/2005 ⁶⁾ privind aprobarea O.U.G.

¹⁾ B. Of. nr. 37 din 26 aprilie 1976. Conform art. 8: „(...) titularul carnetului de muncă se poate adresa cu plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială își are sediul unitatea care a luat măsura respectivă, în termen de 30 de zile de la data comunicării”.

Potrivit art. 298 alin. (3) C. muncii: „Pe data de 1 ianuarie 2009 se abrogă dispozițiile Decretului nr. 92/1976 privind carnetul de muncă, publicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 37 din 26 aprilie 1976, cu modificările ulterioare”.

²⁾ M. Of. nr. 670 din 3 august 2006. Conform textului menționat: „Împotriva procesului-verbal de constatare a contravențiilor se poate depune plângere, în termen de 15 zile de la comunicare, la judecătoria în a cărei rază de competență a fost constatată fapta”.

³⁾ M. Of. nr. 443 din 29 iunie 2007.

⁴⁾ Publicată în M. Of. nr. 428 din 18 mai 2006, modificată prin O.U.G. nr. 55/2007 (M. Of. nr. 424 din 26 iunie 2007), aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 347/2007 (M. Of. nr. 851 din 12 decembrie 2007). Conform art. 64 alin. (1): „Plângerea se soluționează de către judecătoria în a cărei rază teritorială se află structura specializată pe probleme de azil a Oficiului Român pentru Imigrări care a emis hotărârea”.

Prin Decizia nr. 604/2008 (M. Of. nr. 469 din 25 iunie 2008), Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor art. 121, apreciind că aceste prevederi nu asigură un drept de acces efectiv la o instanță de judecată, de vreme ce, pe de o parte, se stabilește un termen de 2 zile pentru introducerea plângerii, care nu suspendă executarea, iar pe de altă parte, se stabilește obligația de a depune personal plângerea. Cu alte cuvinte, solicitantul va fi în imposibilitate obiectivă de a depune plângerea, întrucât este imediat transferabil în statul membru responsabil, fiind, așadar, anulată posibilitatea concretă și efectivă a acestuia de a-și valorifica dreptul de acces liber la justiție.

Curtea a mai reținut că prevederea cuprinsă în art. 121 alin. (1), potrivit căreia plângerea se depune în termen de două zile de la data primirii dovezii de comunicare a hotărârii, este imprecisă, întrucât momentul de la care curge acest termen nu poate fi cunoscut de solicitantul dreptului de acces la procedura de azil, care nu are posibilitatea de a ști când ajunge la Oficiul Român pentru Imigrări această dovadă.

⁵⁾ M. Of. nr. 43 din 19 ianuarie 2007. Potrivit textului menționat: „Împotriva hotărârii Comisiei naționale de disciplină, prin care s-a aplicat o sancțiune disciplinară prevăzută la alin. (2), se poate formula plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială se află domiciliul petentului, în termen de 30 de zile de la data comunicării hotărârii. Hotărârea instanței de judecată care s-a pronunțat asupra plângerii se poate ataca cu recurs”.

⁶⁾ M. Of. nr. 19 din 10 ianuarie 2006. Textul are următorul conținut: „(...) Împotriva procesului-verbal de constatare și de stabilire a penalităților unitatea în cauză poate face plângere, în termen de 15 zile lucrătoare de la primirea comunicării, la judecătoria în a cărei rază teritorială a fost săvârșită abaterea (...)”.

nr. 73/2005 pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 107/2002 privind înființarea Administrației Naționale „Apele Române”];

i) plângerea **împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției și de aplicare a sancțiunii unui funcționar public** [art. 83 alin. (2) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată ¹⁾];

j) contestația **împotriva sancțiunilor disciplinare** constând în suspendarea temporară a calității de membru al Ordinului Biochimistilor, Biologilor și Chimistilor; retragerea calității de membru al Ordinului Biochimistilor, Biologilor și Chimistilor și propunerea către Ministerul Sănătății de anulare a autorizației de practică profesională pentru o perioadă de 6 luni până la un an sau definitiv [art. 41 alin. (2) din Legea nr. 460/2003 privind exercitarea profesiunilor de biochimist, biolog și chimist, înființarea, organizarea și funcționarea Ordinului Biochimistilor, Biologilor și Chimistilor în sistemul sanitar din România ²⁾];

k) plângerea **împotriva procesului-verbal de constatare a contravențiilor prevăzute de art. 29 din Legea nr. 16/1996** (art. 32 din Legea nr. 16/1996 a Arhivelor Naționale ³⁾);

l) contestația **împotriva dispoziției date de primar întâmpinărilor contra omisiunilor, înscrierilor greșite și oricăror alte erori din listele electorale permanente** [art. 26 alin. (8) din Titlul I al Legii nr. 35 din 13 martie 2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali ⁴⁾];

m) plângerea **împotriva contravențiilor prevăzute de Legea nr. 98/1994** [art. 40 alin. (1) al Legii nr. 98/1994 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele legale de igienă și sănătate publică ⁵⁾, astfel cum fost modificată și completată prin Legea nr. 316/2004 ⁶⁾];

¹⁾ M. Of. nr. 365 din 29 mai 2007. Textul are următorul conținut: „*Împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției și de aplicare a sancțiunii funcționarul public se poate adresa cu plângere la judecătoria în a cărei circumscripție își are sediul autoritatea sau instituția publică în care este numit funcționarul public sancționat*”.

²⁾ M. Of. nr. 836 din 25 noiembrie 2003. Conform textului menționat: „*Împotriva sancțiunilor prevăzute la art. 39 alin. (1) lit. c) și d) se poate face contestație la judecătoria în a cărei rază teritorială își desfășoară activitatea biochimistul, biologul și chimistul din sistemul sanitar care a fost sancționat, în termen de 30 de zile de la comunicarea sancțiunii*”.

³⁾ Publicată în M. Of. nr. 71 din 9 aprilie 1996, modificată și completată prin Legea nr. 358/2002 (M. Of. nr. 476 din 3 iulie 2002); O.U.G. nr. 39/2006 (M. Of. nr. 486 din 5 iunie 2006), aprobată, cu modificări, prin Legea nr. 474/2006 (M. Of. nr. 1016 din 21 decembrie 2006). Potrivit textului menționat: „*Împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției se poate face plângere, în termen de 15 zile de la comunicare, la judecătoria în a cărei rază teritorială a fost săvârșită contravenția*”.

⁴⁾ M. Of. nr. 196 din 13 martie 2008. Conform art. 26 alin. (8), modificat prin O.U.G. nr. 97/2008 (M. Of. nr. 630 din 29 august 2008): „*Contestațiile împotriva dispozițiilor date se depun în termen de 5 zile de la comunicare și se soluționează, în cel mult 3 zile de la înregistrare, de către judecătoria în a cărei rază teritorială domiciliază alegătorul*”.

⁵⁾ M. Of. nr. 317 din 16 noiembrie 1994. Potrivit articolului menționat: „*În cazul contravențiilor prevăzute de prezenta lege, plângerea se soluționează de judecătoria în a cărei rază teritorială a fost săvârșită contravenția*”.

⁶⁾ M. Of. nr. 592 din 1 iulie 2004.

n) contestația **împotriva respingerii cererii de rectificare a cazierului judiciar** [art. 23 alin. (1) din Legea nr. 290/2004 privind cazierul judiciar ¹⁾];

o) plângerea **împotriva procesului-verbal de constatare a contravențiilor prevăzute de Legea nr. 176/2000** privind dispozitivele medicale, republicată ²⁾ [art. 18 alin. (1)];

4. Competența privind judecata în alte materii expres stabilite prin lege. Competență exclusivă. Se conferă judecătorilor și o competență materială exclusivă (art. 1 pct. 3), în anumite materii, date prin lege în competența lor. Sintagma „în orice alte materii date prin lege în competența lor” se referă la orice fel de procese sau cereri care sunt date prin lege în competența judecătoriei. Exemplificativ, putem enumera:

a) investirea cu formulă executorie este de competența **Judecătoriei Sectorului 3** din Capitala României, dacă niciuna din părți nu are domiciliul cunoscut în țară [art. 376 alin. (3) C. proc. civ.];

b) **Judecătoria Sectorului 1** al municipiului București soluționează cererile făcute de un cetățean străin sau român cu domiciliul în străinătate, privitoare la anularea, modificarea sau completarea actelor de stare civilă [art. 57 alin. (3) din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă ³⁾];

c) **Judecătoria Sectorului 5** din Capitala României soluționează cererile de reexaminare a taxelor judiciare de timbru datorate pentru cereri adresate Ministerului Justiției, precum și cererile de asistență judiciară în acest caz [art. 18¹ și art. 21 alin. (2) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru ⁴⁾];

d) **Judecătorii Constanța și Galați** au competență materială exclusivă în materie maritimă și fluvială, conform Decretului nr. 203/1974 ⁵⁾.

De asemenea, judecătorii sunt **instanțe de drept comun:**

a) în materia **executării silite** [art. 72, art. 61 alin. (3), art. 62 alin. (2) și art. 68 alin. (2) din Legea nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin ⁶⁾, art. 373³ alin. (2) C. proc. civ.];

b) în materia **asigurării dovezilor** [art. 236 alin. (1) teza I C. proc. civ.];

c) în materie **de divorț și pensie de întreținere** (art. 607 și art. 611 C. proc. civ.);

d) în materie **successorală, partaj judiciar, fond funciar și acțiuni nepatrimoniale** [art. 2 pct. 1 lit. b) C. proc. civ.];

¹⁾ Publicată în M. Of. nr. 586 din 30 iunie 2004, modificată prin Legea nr. 202/2005 (M. Of. nr. 567 din 1 iulie 2005). Conform textului menționat: „*Persoana căreia i s-a respins cererea de rectificare a cazierului judiciar poate introduce contestație, inclusiv pentru situația în care eroarea înregistrării în cazierul judiciar nu se datorează unității de poliție, în termen de 30 de zile de la comunicare, la judecătoria în a cărei rază teritorială de competență domiciliază*”.

²⁾ M. Of. nr. 79 din 24 ianuarie 2005. Conform art. 18 alin. (1): „*Împotriva procesului-verbal de constatare a contravențiilor se poate face plângere de către persoana juridică sau persoana fizică, în termen de 15 zile de la data comunicării acestuia, la judecătoria în a cărei rază teritorială s-a săvârșit contravenția*”.

³⁾ Publicată în M. Of. nr. 282 din 11 noiembrie 1996, modificată și completată ulterior.

⁴⁾ Publicată în M. Of. nr. 173 din 29 iulie 1997, modificată și completată ulterior.

⁵⁾ M. Of. nr. 131 din 31 octombrie 1974.

⁶⁾ Publicată în M. Of. nr. 100 din 1 mai 1934, modificată prin O.G. nr. 11/1993 (M. Of. nr. 201 din 23 august 1993), aprobată, cu modificări, prin Legea nr. 83/1994 (M. Of. nr. 292 din 14 octombrie 1994), și prin O.U.G. nr. 39/2008 (M. Of. nr. 284 din 11 aprilie 2008).

- e) în materia **recuzării sau abținerii judecătorilor de la judecătoria** [art. 30 alin. (1) C. proc. civ.];
- f) în materia **îndreptării erorilor materiale, a lămuririi sau a completării hotărârilor pronunțate de judecătoria** [art. 281, art. 281¹ și art. 281² C. proc. civ.];
- g) în materia **alegerii autorităților administrației publice locale** [art. 31 alin. (4) din Legea nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, republicată¹⁾];
- h) în materia **referendumului** [art. 19 alin. (2) din Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului²⁾];
- i) în materia **înscrierii asociațiilor și fundațiilor** [art. 5 și art. 17 din O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații³⁾];
- j) în materia **înscrierii sindicatelor** [art. 14 alin. (1) și art. 15 din Legea nr. 54/2003 a sindicatelor⁴⁾];
- k) în materia **contestațiilor formulate în temeiul O.U.G. nr. 127/2007 privind Gruparea europeană de cooperare teritorială**⁵⁾ [art. 29 alin. (1)];
- l) în materia **comunicării de acte judiciare și extrajudiciare în materie civilă și comercială** (art. 33¹ din Legea nr. 189/2003 privind asistența judiciară internațională în materie civilă și comercială⁶⁾, modificată și completată prin Legea nr. 44/2007⁷⁾);
- m) în materia **sănătății** (art. 676 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății⁸⁾);

¹⁾ M. Of. nr. 333 din 17 mai 2007. Conform textului menționat, soluționarea sesizărilor privitoare la fraudă electorală este de competența judecătoriei „în a cărei rază teritorială se află circumscripția electorală respectivă. Judecătoria se pronunță în termen de cel mult 3 zile de la înregistrarea sesizărilor și contestațiilor. Hotărârea este definitivă și irevocabilă”.

²⁾ Publicată în M. Of. nr. 84 din 24 februarie 2000, modificată și completată ulterior. Potrivit textului menționat: „Contestațiile împotriva dispozițiilor luate de autoritățile publice prevăzute la alin. (1) [care au întocmit listele electorale – n.n.] se soluționează în cel mult 48 de ore de judecătoria în a cărei rază teritorială domiciliază participantul la referendum sau, în cazul celor înscrisi în listele suplimentare, de către judecătoria în a cărei rază teritorială se află biroul electoral al secției de votare care a întocmit lista. Hotărârea judecătorească este irevocabilă și executorie; ea se comunică persoanelor interesate în cel mult 24 de ore de la pronunțare”.

³⁾ Publicată în M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 246/2005 (M. Of. nr. 656 din 25 iulie 2005). Conform textelor menționate, asociația, respectiv fundația dobândesc personalitate juridică prin înscrierea în Registrul asociațiilor și fundațiilor aflat la grefa judecătoriei în a cărei circumscripție teritorială își are sediul.

⁴⁾ M. Of. nr. 73 din 5 februarie 2003. Potrivit art. 14 alin. (1): „Pentru dobândirea personalității juridice de către organizația sindicală, împuternicitul special al membrilor fondatori ai sindicatului, prevăzut în procesul-verbal de constituire, trebuie să depună o cerere de înscriere la judecătoria în a cărei rază teritorială își are sediul aceasta”.

⁵⁾ M. Of. nr. 769 din 13 noiembrie 2007. Conform art. 29 alin. (1): „Contestațiile la bilanțul lichidatorilor se pot formula de orice persoană interesată la judecătoria în a cărei circumscripție teritorială se află sediul GECT lichidate”.

⁶⁾ M. Of. nr. 337 din 19 mai 2003. Conform textului menționat: „Autoritatea română primitoare a cererii de comunicare de acte judiciare și extrajudiciare din statele membre ale Uniunii Europene este judecătoria în a cărei circumscripție domiciliază sau își are sediul destinatarul (...)”.

⁷⁾ M. Of. nr. 174 din 13 martie 2007.

⁸⁾ Publicată în M. Of. nr. 372 din 28 aprilie 2006, modificată și completată ulterior. Potrivit acestui articol: „Instanța competentă să soluționeze litigiile prevăzute de prezenta lege este judecătoria în a cărei circumscripție teritorială a avut loc actul de malpraxis reclamat”.

n) în materia **înființării institutelor de teorie politică** [art. 7 alin. (1) din Legea nr. 179/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea institutelor de teorie politică și educație democratică ¹⁾];

o) în materia **litigiilor dintre proprietari și chiriași cu privire la nivelul și plata chiriei întemeiate pe O.U.G. nr. 40/1999** (art. 42 din O.U.G. nr. 40/1999 privind protecția chiriașilor și stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinația de locuințe ²⁾);

p) în materia **contractului colectiv de muncă** [art. 17 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 130/1996 privind contractul colectiv de muncă, republicată ³⁾];

r) în materia **înscrierii filialei asociației pensionarilor** [art. 6 alin. (1) din Legea nr. 502/2004 privind asociațiile pensionarilor ⁴⁾];

s) în materia **somației de plată** [art. 2 alin. (1) din O.G. nr. 5/2001 privind somația de plată ⁵⁾];

ș) în materia **cererilor de anulare a ordonanței care conține somația de plată** [art. 8 alin. (1) și (2) din O.G. nr. 5/2001 ⁶⁾];

t) în materia **certificării unui act autentic ce constituie titlu executoriu în condițiile Regulamentului (CE) nr. 805/2004** [art. 2 alin. (2) din art. I¹ din O.U.G.

¹⁾ M. Of. nr. 502 din 14 iunie 2005. Conform textului menționat: „*Înființarea institutelor de teorie politică se face prin hotărâre judecătorească pronunțată de judecătoria în a cărei competență teritorială își au sediul institutele, la cererea unui partid politic interesat*”.

²⁾ Publicată în M. Of. nr. 148 din 8 aprilie 1999, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 241/2001 (M. Of. nr. 265 din 23 mai 2001). Conform acestui text: „*Orice litigiu între chiriaș și proprietar cu privire la nivelul și la plata chiriei se soluționează de către judecătoria în a cărei rază teritorială este situată locuința*”.

³⁾ M. Of. nr. 184 din 19 mai 1998. Potrivit acestui text, îndeplinirea condițiilor de reprezentativitate a organizațiilor sindicale se constată, la cererea acestora, „*la nivel de unitate, de către judecătoria în a cărei rază teritorială se află sediul unității*”.

⁴⁾ M. Of. nr. 1092 din 24 noiembrie 2004. Conform textului menționat: „*Cererea pentru înscrierea asociației pensionarilor în Registrul asociațiilor și fundațiilor aflat la grefa judecătoriei în a cărei circumscripție teritorială urmează să își aibă sediul se depune la judecătoria de persoana împuternicită (...)*”.

⁵⁾ Publicată în M. Of. nr. 422 din 30 iulie 2001, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 295/2002 (M. Of. nr. 380 din 5 iunie 2002). Ordonanța a fost modificată și completată prin O.U.G. nr. 142/2002 (M. Of. nr. 804 din 5 noiembrie 2002), aprobată prin Legea nr. 5/2003 (M. Of. nr. 26 din 20 ianuarie 2003), precum și prin O.U.G. nr. 58/2003 (M. Of. nr. 460 din 28 iunie 2003), astfel cum a fost aprobată, cu completări, prin Legea nr. 195/2004 (M. Of. nr. 470 din 26 mai 2004). Conform textului menționat, cererile privind somația de plată se depun la instanța competentă pentru judecarea fondului cauzei în primă instanță, astfel că în temeiul acestei prevederi legale, raportate la dispozițiile art. 2 pct. 1 lit. a) și b) C. proc. civ., sunt de competența judecătoriei cererile privind somația de plată promovate pentru realizarea unei creanțe certe, lichide și exigibile în materie comercială cu o valoare de până la 100.000 lei (RON) inclusiv, respectiv în materie civilă cu o valoare de până la 500.000 lei (RON) inclusiv.

⁶⁾ Conform textului menționat, împotriva ordonanței care conține somația de plată debitorul poate formula cerere în anulare, care se soluționează de instanța competentă pentru judecarea fondului cauzei în primă instanță, astfel că în temeiul acestei prevederi legale, raportate la dispozițiile art. 2 pct. 1 lit. a) și b) C. proc. civ., sunt de competența judecătoriei cererile în anulare împotriva ordonanței care conține somația de plată promovată pentru realizarea unei creanțe certe, lichide și exigibile în materie comercială cu o valoare de până la 100.000 lei (RON) inclusiv, respectiv în materie civilă cu o valoare de până la 500.000 lei (RON) inclusiv.

nr. 119/2006 privind unele măsuri pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană ¹⁾;

t) în materia **cererilor de emitere a certificatului în cazul în care se solicită recunoașterea sau încuviințarea executării silite** pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene a unui act autentic, executoriu potrivit legii române [art. 2 alin. (2) din art. I² din O.U.G. nr. 119/2006 ²⁾].

II. Recursuri în interesul legii

5. Autorizarea funcționării caselor de ajutor reciproc ale salariaților și înregistrarea acestora în registrul persoanelor juridice. În aplicarea dispozițiilor art. 2 alin. (2) din Legea nr. 122/1996 privind regimul juridic al caselor de ajutor reciproc ale salariaților, Curtea Supremă de Justiție, Secțiile Unite, a statuat într-un recurs în interesul legii în sensul că instanța competentă să soluționeze cererile de autorizare a funcționării, ca persoane juridice, a caselor de ajutor reciproc ale salariaților, precum și de înregistrare a acestora în registrul persoanelor juridice este judecătoria în a cărei rază teritorială își au sediul (*C.S.J., Secțiile Unite, Decizia nr. II din 10 mai 1999, M. Of. nr. 329 din 12 iulie 1999*).

6. Cererile privind măsura de protecție alternativă a tutelei copilului. Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, consecutiv admiterii unui recurs în inte-

resul legii, a statuat că aparține judecătoriei, ca instanță de drept comun, competența soluționării în primă instanță a cererilor privind măsura de protecție alternativă a tutelei copilului minor. S-a relevat faptul că din moment ce reglementarea dată prin Legea nr. 272/2004 nu se referă și la măsura de protecție alternativă a tutelei copilului, se impune să fie considerate de competența tribunalului de la domiciliul copilului și, respectiv, a tribunalului în a cărui circumscripție teritorială a fost găsit copilul, în accepțiunea prevederilor art. 124 din această lege, numai acele cauze care privesc măsurile de protecție specială a copilului strict determinate în cuprinsul art. 55, respectiv: „plasamentul”, „plasamentul în regim de urgență” și „supravegherea specializată” (*I.C.C.J., Secțiile Unite, Decizia nr. III din 15 ianuarie 2007, M. Of. nr. 732 din 30 octombrie 2007*).

III. Jurisprudența instanțelor judecătorești

7. Acțiune în justiție formulată de terț împotriva dispoziției de restituire în natură. Legea nr. 10/2001. Normele de competență fiind de strictă interpretare, rezultă că, în măsura în care Codul de procedură civilă sau legile speciale nu

prevăd în mod expres competența materială a altei instanțe pentru soluționarea în primă instanță a unei anumite cereri, competența revine judecătoriei. Nici dispozițiile art. 2 C. proc. civ. și nici dispozițiile Legii nr. 10/2001 nu regle-

¹⁾ Publicată în M. Of. nr. 1036 din 28 decembrie 2006, aprobată, cu completări, prin Legea nr. 191/2007 (M. Of. nr. 425 din 26 iunie 2007). Potrivit textului menționat: „(...) *certificarea este de competența judecătoriei în a cărei circumscripție se află emitentul actului*”.

²⁾ Conform textului menționat: „(...) *competența de a emite certificatul prevăzut în anexa VI din același regulament aparține judecătoriei în a cărei circumscripție se află emitentul actului*”.

mentează competența tribunalului pentru judecarea acțiunilor directe formulate de terțe persoane împotriva dispoziției de restituire în natură, considerată, conform art. 24 din Legea nr. 10/2001, republicată, drept titlu de proprietate, împrejurare în funcție de care s-a constatat că, în temeiul art. 1 C. proc. civ., competența soluționării cauzei în primă instanță revine judecătorei (*I.C.C.J., s. civ. și de propr. int., decizia nr. 1073 din 1 februarie 2006, în Dreptul nr. 1/2007, p. 250*).

8. Acțiune în nulitatea dispoziției de restituire în natură, exercitată de un terț.

Legea nr. 10/2001. Cercetarea obiectului acțiunii deduse judecării de către reclamant duce la concluzia că pretenția principală este aceea a constatării nulității absolute parțiale a dispoziției de restituire în natură a imobilului în litigiu către familia C., pe care se grefează următoarele două petite. Capătul de cerere de sub pct. 4 reprezintă, în fapt, o solicitare distinctă, subsidiară soluției de respingere a primului petit și care, fără îndoială, se supune normelor de competență materială din dreptul comun, prevederilor art. 1 pct. 1 și art. 2 pct. 1 lit. b) C. proc. civ. Divergența între cele două instanțe a fost determinată de interpretarea dată naturii juridice și regimului ce guvernează regulile de competență materială aplicabile primei cereri formulate de reclamant, de constatare a nulității absolute a dispoziției de restituire în natură.

În timp ce judecătoria a statuat că, prin analogie, sunt incidente dispozițiile art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001, republicată, tribunalul a decis că nu se poate face o astfel de generalizare și în cazul acțiunilor exercitate de terțele persoane interesate, iar competența este atrasă de normele Codului de procedură civilă.

Acțiunea în nulitate a fost promovată de P.I. și P.R., care sunt terți în raportul juridic stabilit între emitentul dispoziției, primarul, și beneficiarii actului atacat, iar Legea nr. 10/2001, în actuala ei regle-

mentare, stipulează, prin art. 26 alin. (3), că numai persoana care se pretinde îndreptățită la restituirea în natură poate contesta dispoziția de respingere la secția civilă a tribunalului.

Această normă de procedură este reglementată în cuprinsul unei legi speciale și prezintă caracter derogator de la dreptul comun, fiind de strictă aplicare și interpretare.

Cum reclamanții, care au calitatea de foști chiriași ai imobilului, cumpărători cărora, prin hotărâre judecătorească irevocabilă, li s-a desființat contractul de vânzare-cumpărare, nu au deschisă calea procedurii speciale în justiție din art. 26 alin. (3), au recurs la liberul acces în justiție consacrat de art. 21 din Constituție.

În acest context, indiferent de modul cum este intitulată, potrivit dispozițiilor art. 84 C. proc. civ., instanța de judecată are obligația de a califica adecvat cererea de chemare în judecată, potrivit cu scopul urmărit prin promovarea acțiunii, în speță solicitarea reclamanților constituindu-se într-o acțiune de drept comun, în sensul art. 109 și art. 112 C. proc. civ. Totodată, art. 25 alin. (4) din legea republicată conferă dispoziției de restituire în natură valoarea unui înscris autentic și este titlu executoriu, făcând dovada proprietății persoanei îndreptățite asupra acestuia.

Prevederea impune interpretarea potrivit căreia dispoziția reprezintă un veritabil titlu de proprietate asupra imobilului, iar acțiunea în nulitatea unui titlu de proprietate este supusă regulilor din art. 1 și art. 2 C. proc. civ.

Din chiar felul în care a fost redactat primul petit rezultă că pretenția de constatare a nulității dispoziției s-a întemeiat pe obligația generală a vânzătorului, prevăzută în art. 1337 C. civ., de garanție împotriva evicțiunii produse prin restituirea în natură a imobilului către părțile C.

Reclamanții s-au prevalat de împrejurarea că, deși contractul de vânzare-cum-

părare a fost desființat, imobilul a rămas proprietatea tabulară a Statului Român, care, prin restituirea în favoarea părților, și-a încălcat obligațiile asumate față de ei.

Iată că fundamentul juridic al acțiunii exercitate de reclamanti este circumscris normelor din dreptul comun, subliniere făcută de aceștia și în fața Tribunalului Cluj.

În concluzie, raportat la dispozițiile art. 1 pct. 1 și art. 2 pct. 1 lit. b) C. proc. civ., se constată că este competentă material instanța de drept comun, adică Judecătoria Cluj-Napoca (C.A. Cluj, s. civ., de mun. și asig. soc., sentința nr. 39/DC/2007, irevocabilă, www.just.ro).

9. Acțiune în anularea (sau în constatarea nulității absolute a) deciziei emise în baza Legii nr. 10/2001, exercitată de un terț vătămat în drepturile sale. Prin cererea introductivă de instanță, reclamantele au solicitat constatarea nulității a două dispoziții emise de Primarul orașului Vișeu de Sus, în baza Legii nr. 10/2001, ambele emise în favoarea numiților C.I. și C.G., și anume: dispoziția nr. 998 din 15 octombrie 2002 și dispoziția nr. 1009 din 28 octombrie 2002.

Prin cele două dispoziții atacate de reclamante, s-au stabilit măsuri reparatorii prin echivalent, în baza Legii nr. 10/2001, în favoarea numiților C.G. și C.I., persoane deposedate abuziv de Statul Român anterior anului 1989, îndreptățite la măsuri reparatorii în baza acestei legi.

Reclamantele au, așadar, calitatea de terți față de cele două dispoziții, așa cum corect a reținut și Tribunalul Maramureș, împrejurare raportat la care, în niciun caz, ele nu pot ataca cele două dispoziții în condițiile art. 24 din Legea nr. 10/2001, redevenit art. 26 după republicarea acestei legi, și aceasta pentru simplul motiv că Legea nr. 10/2001 conferă o atare posibilitate doar persoanelor îndreptățite, în favoarea cărora a fost emisă respectiva dispoziție sau decizie, iar nu și

unor terțe persoane.

În schimb, în situația în care o dispoziție sau o decizie, emisă în favoarea unei persoane îndreptățite la măsuri reparatorii în baza Legii nr. 10/2001, este atacată de către o terță persoană, alta decât cea în favoarea căreia a fost emisă dispoziția sau decizia, cenzurarea legalității și valabilității respectivei decizii sau dispoziții se va putea face doar în condițiile dreptului comun, iar în niciun caz în condițiile procedurii speciale reglementate de Legea nr. 10/2001.

Terța persoană are la îndemână doar o acțiune în anulare (sau în constatarea nulității absolute) de drept comun, iar nicidecum o plângere întemeiată pe prevederile Legii nr. 10/2001, chiar dacă, prin ipoteză, terța persoană ar fi emis pretenții proprii cu privire la imobilul ce a făcut obiectul deciziei sau dispoziției atacate.

Cu atât mai mult, în situația în care terțul nu a emis pretenții proprii în legătură cu imobilul ce a făcut obiectul deciziei sau dispoziției atacate – în speță, reclamantele solicitând prin notificarea formulată în baza Legii nr. 10/2001 „despăgubiri pentru imobilele situate în Sighetu Marmației, str. E., fost nr. 14, înscrise în C.F. nr. 7314”, iar nu pentru imobilul din C.F. nr. 8982 cu nr. top. 412/a/1, 412/b/1, 413/a/1/1 și 413/a/2/1, singura cale pe care acesta poate ataca decizia sau dispoziția este aceea a unei acțiuni în anulare (sau în constatarea nulității absolute) de drept comun.

O atare acțiune în anulare (sau în constatarea nulității absolute) de drept comun este în competența de primă instanță a judecătoriei, conform art. 1 pct. 1 [și art. 2 pct. 1 lit. b) C. proc. civ.], iar nicidecum în competența de primă instanță a tribunalului, ca instanță specializată în soluționarea litigiilor decurgând din art. 24 alin. (7) și (8) din Legea nr. 10/2001, redevenit art. 26 alin. (3) după republicarea legii.